Lopšelio-darželio „Pilaitukas" vaikų emocinės savijautos ir jų tėvų pasitenkinimo darželyje teikiamomis paslaugomis tyrimas

Tyrimą atliko:
psichologė Justina Samuolienė

Vilnius, 2021

Problemos aktualumas

Jau antrus metus besitęsianti COVID-19 pandemija neigiamai paveikė daugelio žmonių psichinę sveikatą. Pandemijos įtaka psichinei sveikatai susijusi su daugeliu stresorių - neužtikrintumu dėl ateities, suprastėjusiomis gyvenimo sąlygomis, socialinių kontaktų ribojimu, pajamų sumažėjimu, rizika sveikatai ir t.t. Specialistų vertinimu šiuo metu itin padažnėjo sutrikimų, susijusių su stresu – t.y. adaptacijos ir potrauminio streso sutrikimų, taip pat nuolat didėja nerimo ir nuotaikos sutrikimų paplitimas.

2020 m. kovo mėnesį „Žmogaus studijų centro“ užsakymu atliktas Lietuvos emocinio klimato tyrimas parodė, kad COVID-19 dramatiškai pablogino Lietuvoje gyvenančių žmonių emocinę būseną. Patiriančių nerimą Lietuvos gyventojų padaugėjo beveik pustrečio karto (nuo 26,1 iki 64,3 proc.), liūdesį – daugiau nei du kartus (nuo 21,9 iki 46,8 proc.), pyktį – beveik dvigubai (nuo 19,8 iki 35,6 proc.).

Stipriai padidėjęs nerimas, vyraujančios neigiamos emocijos neišvengiamai turi įtakos tarpasmeniniams santykiams ir bendravimui šeimoje. Šeimos nariai yra stipriai emociškai susiję, tai yra, vieno šeimos nario savijauta ir išgyvenimai įtakoja kitų šeimos narių nuotaiką. Be to, vaikai yra priklausomi nuo suaugusiųjų ir labai gerai jaučia jų patiriamus išgyvenimus, įtampą, stresą. Vilniaus universiteto mokslininkų 2020 m. pabaigoje atliktas tyrimas parodė, kad stresinių, krizinių įvykių šeimoje buvimas yra susijęs su prastesne vaikų psichikos sveikata.

Lopšelį darželį „Pilaitukas” šiuo metu lanko apie 370 vaikų iš įvairių šeimų. Atsižvelgiant į įtemptą su COVID-19 susijusią situaciją šalyje ir vis prastėjančią visuomenės savijautą, siekiame įvertinti, kaip jaučiasi darželį lankantys vaikai ir kaip darželio veiklą vertina jų tėvai.

Tyrimo tikslas - įvertinti lopšelį-darželį „Pilaitukas" lankančių vaikų emocinę savijautą ir jų tėvų pasitenkinimą įstaigos teikiamų paslaugų kokybe.

Tyrimo uždaviniai:

1. Įvertinti darželį lankančių vaikų emocinę savijautą.
2. Įvertinti vaikų tėvų pasitenkinimą įstaigoje teikiamomis paslaugomis.
3. Atsižvelgiant į tyrimo rezultatus parengti rekomendacijas teikiamų paslaugų kokybės gerinimui.

Tyrimas atliktas 2021-10-21 – 2021-11-03.

Visiems darželį lankančių vaikų tėvams elektroniniu paštu buvo išsiųstos apklausos anketos. 2021-10-25 auklėtojų paprašyta jų naudojamose bendravimo su tėvais platformose priminti užpildyti anketą, jei tėvai to dar nepadarė.

Tyrimo aprašymas

Tyrimą sudaro 3 dalys:

- ***Bendra informacija.*** Tėvų teirautasi, kokią grupę lanko jų vaikas ir kiek laiko vaikas praleidžia darželyje (iki pietų miego ar visą dieną).
- ***Vaikų emocinė savijauta darželyje.*** Tėvų prašyta įvertinti:
    - ar jų vaikui patinka būti darželyje;
    - kaip nusiteikusį vaiką jie dažniausiai pasiima iš darželio;
    - kaip vaikas dažniausiai kalba apie darželį (negatyviai/pozityviai);
    - kas vaikui labiausiai patinka darželyje.

Pirmų trijų klausimų atsakymai išreikšti skaitine forma, kur "1" žymi labiausiai neigiamą atsakymą, pvz. visiškai nepatinka, visiškai negatyviai ir t.t.; atsakymas "5" rodo labai didelį pasitenkinimą, pozityviausią vertinimą). Kiekvieną atsakymą buvo galima papildomai pakomentuoti (neprivaloma).

Į klausimą, kas labiausiai vaikui patinka darželyje buvo pateikti 8 atsakymų variantai, iš kurių respondentai galėjo pažymėti tiek variantų, kiek nori, taip pat galėjo įrašyti savo atsakymą. Pateikti variantai:

- *auklėtojos;*
- *grupės draugai;*
- *ugdomosios veiklos;*
- *žaislai, žaidimai, laisva veikla;*
- *buvimas lauke;*
- *papildomi būreliai;*
- *įvairios šventės, jų minėjimas;*
- *niekas;*
- *kita (įrašyti savo variantą)*.

- ***Tėvų pasitenkinimas darželyje teikiamomis paslaugomis.*** Tėvų prašyta atsakyti, ar jie jaučiasi patenkinti:
    - bendrai, kad vaikas lanko lopšelį-darželį „Pilaitukas";
    - darželio darbo laiku;
    - darželio maitinimo organizavimu;
    - privalomomis prevencijos prieš COVID-19 priemonėmis (paviršių tyrimais, ribojamu tėvų patekimu į darželio patalpas ir t.t.);
    - vaiko dienotvarke darželyje;
    - vaikui teikiamu ugdymu (kasdiene ugdomąja veikla);
    - galimybe vaikui lankyti neformaliojo ugdymo užsiėmimus (būrelius) darželyje;
    - auklėtojų suteikiamu grįžtamuoju ryšiu apie vaiką, jo pasiekimus;
    - darželio komunikacija.

Atsakymai išreikšti skaitine forma, kur "1" žymi “visiškai nepatenkintas”, o "5" - “labai patenkintas”. Kiekvieną atsakymą buvo galima papildomai pakomentuoti.

Taip pat tėvų prašyta įvardinti, ką jie labiausiai vertina darželyje (tėvai turėjo galimybę žymėti tiek variantų, kiek nori iš 12 pateiktų arba įrašyti savo variantą). Pateikti atsakymų variantai buvo šie*:*

- *auklėtojų profesionalumą ir kompetenciją;*
- *auklėtojų šiltumą ir nuoširdų rūpinimąsi vaikais;*
- *gerą emocinę atmosferą grupėje;*
- *vaiko užmegztas draugystes, ugdomas bendravimo kompetencijas;*
- *vaiko ugdymo kokybę;*
- *tvarkingas, gražias, gerai pritaikytas darželio patalpas;*
- *veiklų, žaislų, žaidimų gausą;*
- *ilgą/dažną vaikų buvimą lauke;*
- *didelį ir tvarkingą darželio kiemą;*
- *sveiką ir skanų maistą;*
- *galimybę lankyti papildomus būrelius;*
- *galimybę gauti nemokamą specialistų pagalbą (logopedo, psichologo, soc. pedagogo);*
- *nieko;*
- *kita (įrašyti).*

Tėvų, kurie buvo susidūrę su švietimo pagalbos specialistais (logopedu, psichologu, soc. pedagogu) buvo prašoma pasidalinti nuomone apie jų teikiamas paslaugas darželyje. Taip pat buvo palikta erdvė pateikti pasiūlymų, kaip galime gerinti darželyje teikiamas paslaugas arba norintiems parašyti kažką, ko nepaklausėme.

Tyrimo rezultatai

Bendra informacija

Tyrime dalyvavo 184 respondentai, tačiau vertinti 181 dalyvio atsakymai, nes 3 anketos buvo pateiktos tuščios (nepateiktas atsakymas nė į vieną klausimą, tik užregistruotas anketos pildymo laikas).

Dalyvavimo tyrime aktyvumas grupėse buvo skirtingas - nuo 4 iki 17 atsakiusiųjų grupėje. Daugumos tyrime dalyvavusių tėvų vaikai darželyje praleidžia visą dieną (88,4% arba 160 dalyvių), o 11,6 % arba 21 vaikas darželyje būna iki pietų miego.

Vaikų emocinė savijauta darželyje

Analizuojant rezultatus paaiškėjo, kad vidutinis vaikų savijautos įvertis yra 4,28 (1 lentelė). Vertinant kiekvieną klausimą atskirai, atsiskleidė, kad aukščiausias įvertis buvo suteiktas klausimui "Kaip nusiteikusį vaiką dažniausiai pasiimate iš darželio?" (4,42, tai yra tarp "gerai" ir "labai gerai"). Lygindami skirtingų grupių atsakymus, pastebime, kad geriausiai nusiteikę po darželio būna tie vaikai, kurie darželyje praleidžia visą dieną (4,53), taip pat priešmokyklinukai (4,45) ir pagrindinį darželį lankantys vaikai (4,44). Prasčiausiai nusiteikę būna vaikai, kurie lanko darželį iki pietų miego (3,62) ir lopšelinukai (4,23).

1 lentelė. Darželį „Pilaitukas" lankančių vaikų savijautos įvertinimas skirtingose kategorijose (1 – „visiškai nepatinka/visiškai prastai/visiškai negatyviai"; 5 – „labai patinka/ labai gerai/labai pozityviai").

Klausimas	Bendras vidurkis	Pagrindinis darželis	Filialai	Lanko visą dieną	Lanko iki pietų miego	Lopšelinukai	Priešmokyklinukai
Ar Jūsų vaikui patinka būti darželyje?	**4,25**	4,24	4,29	4,35	3,52	4,21	4,26
Kaip nusiteikusį vaiką dažniausiai pasiimate iš darželio?	**4,42**	4,44	4,38	4,53	3,62	4,23	4,45
Kaip Jūsų vaikas dažniausiai kalba apie darželį?	**4,15**	4,17	4,13	4,22	3,67	4,02	4,10
Vidurkis	**4,28**	**4,28**	**4,26**	**4,36**	**3,60**	**4,15**	**4,27**

Žemiausias rezultatas, vertinant vaikų savijautą darželyje, buvo atsakant į klausimą „Kaip Jūsų vaikas dažniausiai kalba apie darželį?" (4,15), tačiau svarbu atkreipti dėmesį, kad jo vidurkis

vis tiek viršija 4, t.y. „kalba pozityviai". Vertinant atskirų grupių (kategorijų) atsakymus į šį klausimą, pastebima, kad skirtumas tarp jų labai nedidelis, išskyrus tuos vaikus, kurie lanko darželį iki pietų miego. Šios grupės rezultatas yra 3,67, tuo tarpu visų kitų grupių - virš 4. Pozityviausiai apie darželį kalba visą dieną darželį lankantys vaikai (4,22).

Vaikai, lankantys darželį iki pietų miego, išsiskiria prastesne savijauta darželyje vertinant atsakymus į visus su vaikų savijauta susijusius klausimus. Tai yra vienintelė grupė vaikų, kurių savijauta vertinama prasčiau nei 4, tačiau yra aukščiau vidutinio vertinimo. Įdomu, kad jų visų klausimų rezultatai yra prastesni nei lopšelinukų, kuriems vis dar vyksta adaptacija. Šiuo tyrimu nebuvo siekiama nustatyti priežastinių ryšių, tačiau atsižvelgiant į tai, jog tyrimas remiasi subjektyviu tėvų vertinimu, galime kelti 2 pagrindines prielaidas:

- tikėtina, kad tėvai, kurių vaikai dar tik adaptuojasi darželyje, turi žemesnius lūkesčius dėl jų savijautos, ramiau reaguoja į vaikų išgyvenamas neigiamas esmocijas, paaiškindami jas tebevykstančia adaptacija ir atsižvelgiant į tai labiau teigiamai vertina vaikų savijautą darželyje tikėdamiesi, kad jų savijauta pagerės pasibaigus adaptacijai;
- tikėtina, kad dažniau darželį pusę dienos lanko tie vaikai, kurie patiria emocinių sunkumų, jų tėvai pastebi prastesnę vaikų savijautą darželyje ir trumpesniu buvimu įstaigoje bando palengvinti emocinius vaiko sunkumus.

1 diagramoje pateikiami apklausos dalyvių atsakymai į klausimą „Ar Jūsų vaikui patinka būti darželyje?". Beveik pusė (47,5%) atsakiusiųjų pasirinko variantą „labai patinka", beveik 35% - „patinka", o pasirinkusiųjų „nepatinka" ir „labai nepatinka" - tik kiek daugiau nei 3% (iš viso 6 respondentai).

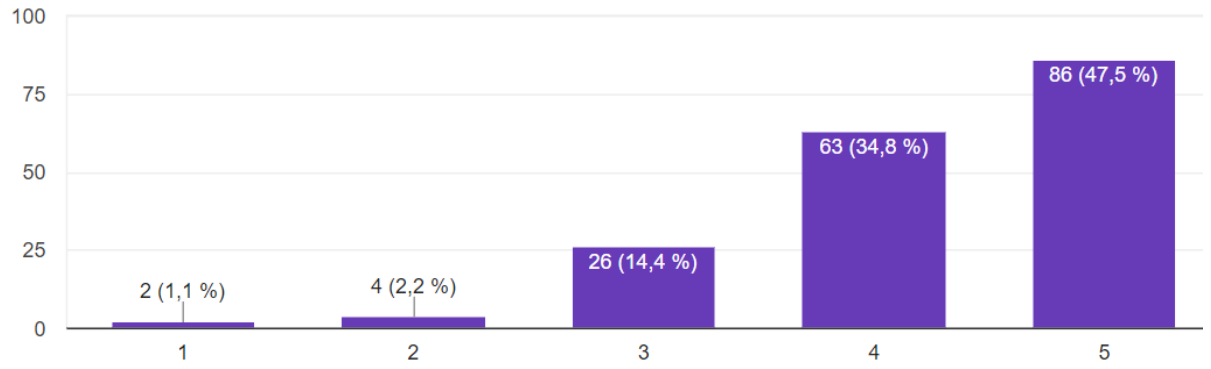

***1 diagrama**. Klausimo „Ar Jūsų vaikui patinka būti darželyje?" rezultatai ("1" - visiškai nepatinka", „5" - labai patinka).*

Daugiau nei pusė apklaustųjų (56,4%) teigė, kad dažniausiai iš darželio pasiima labai gerai nusiteikusį vaiką, beveik trečdalis apklaustųjų (32,6%) - gerai nusiteikusį ir tik ~2% - prastai arba labai prastai nusiteikusį vaiką.

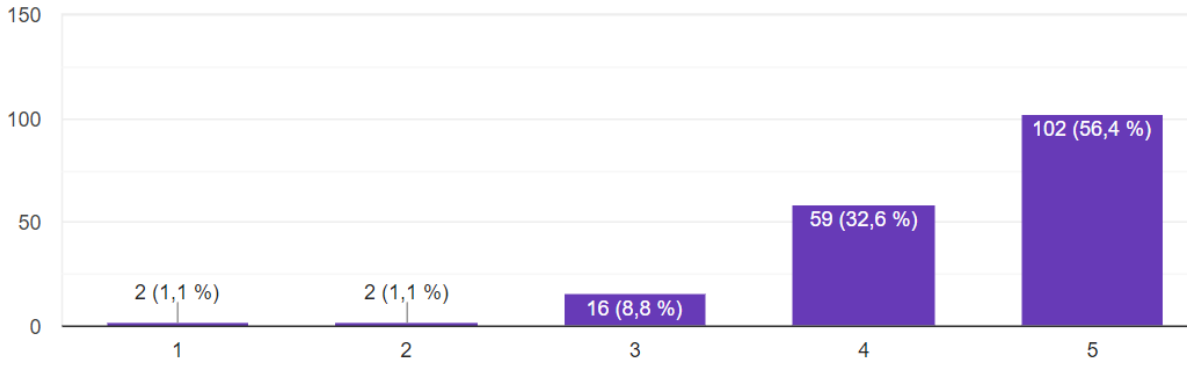

2 diagrama. *Klausimo „Kaip nusiteikusį vaiką dažniausiai pasiimate iš darželio?" rezultatai ("1" - visiškai prastai", „5" - labai gerai).*

Analizuojant atsakymus į klausimą „Kaip Jūsų vaikas dažniausiai kalba apie darželį?" pastebime, kad beveik 80% vaikų apie darželį atsiliepia pozityviai arba labai pozityviai. Atsakant į šį klausimą išsiskiria šiek tiek didesnė viduriniojo atsakymo (3) grupė, tai yra „nei pozityviai, nei negatyviai". Šio atsakymo pasirinkimą šiek tiek padidino dar nekalbančių vaikų tėvų atsakymai (papildomai pakomentuodami jie nurodė, kad vaikas apskritai nekalba arba jo kalba nesiekia tokio lygio, kad jis galėtų papasakoti). Negatyviai ir labai negatyviai apie darželį tėvams pasakoja beveik 4% vaikų (duomenys pateikti 3 diagramoje).

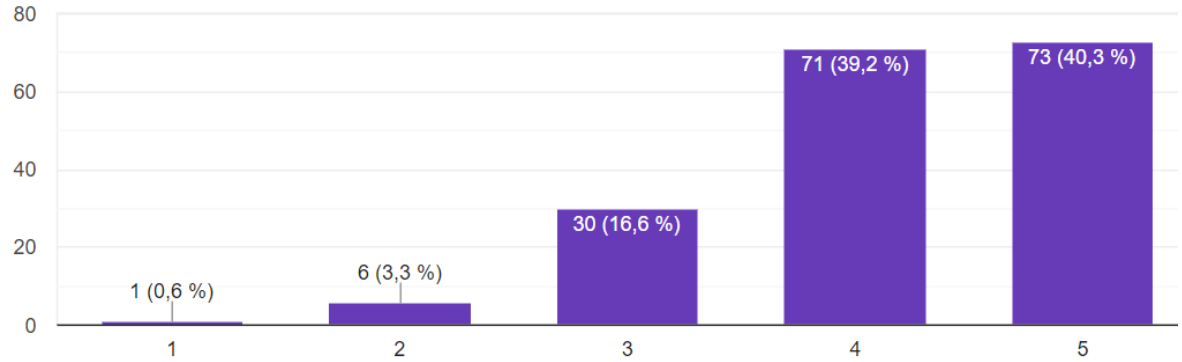

3 diagrama. *Klausimo „Kaip Jūsų vaikas dažniausiai kalba apie darželį?" rezultatai („1" - visiškai negatyviai", „5" - labai pozityviai).*

Vertindami, kas vaikams labiausiai patinka darželyje, tyrime dalyvavę tėvai dažniausiai pasirinko 3 variantus: ugdomosios veiklos, auklėtojos ir buvimas lauke (4 diagrama). Kiekvieną iš šių variantų pasirinko daugiau nei 60 % tyrimo dalyvių.

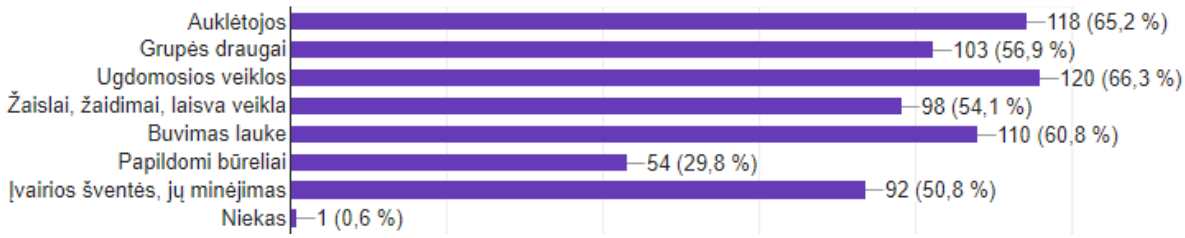

4 diagrama. *Klausimo „Kas Jūsų vaikui labiausiai patinka darželyje?" rezultatai*

Atsižvelgiant į tai, kad būtent tėvai turėjo išskirti, kas jų vaikams labiausiai patinka darželyje, tikėtina, kad jie vertino situaciją atsižvelgdami į savo prioritetus - kiek ugdymas ir vaikų priežiūra atitinka jų lūkesčius, kiek kokybiškai vaikai leidžia laiką darželyje. Vis dėlto, galime pasidžiaugti, kad daug vaikų mėgaujasi ir teigiamai pasakoja tėvams apie ugdomąsias veiklas darželyje, teigiamai apibūdina dirbančias pedagoges ir džiaugiasi buvimu kieme.

Keliolika tyrimo dalyvių atsakydami į šį klausimą patys įrašė savo variantus: 4 kartus buvo įrašyta, jog vaikas nekalba ir nepasakoja, 2 kartus - patinka viskas, po 1 kartą paminėti variantai: „išvykos", „auklėtoja Giedrė", „skatinimas ir pagyrimas už kiekvieną pažangą", „vėžlys „Svarainis", „nieko konkretaus".

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad dauguma tėvų rinkosi 3 ir daugiau variantų, atsakydami į klausimą, kas jų vaikams labiausiai patinka darželyje. Tai leidžia kelti prielaidą, kad tėvai mato savo vaikus kaip patenkintus daugeliu dalykų darželyje.

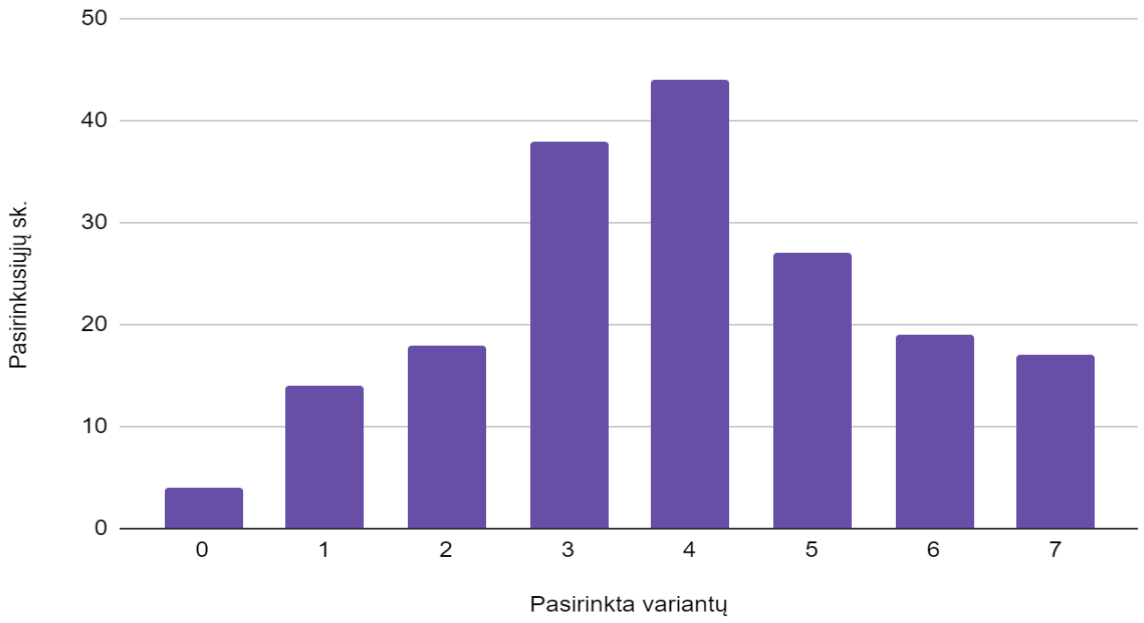

***5 diagrama**. Atsakant į klausimą „Kas Jūsų vaikui labiausiai patinka darželyje?" pasirinktų variantų skaičius.*

Kaip matome 5 diagramoje, daugiausia tėvų atsakydami į klausimą apie tai, kas jų vaikams labiausiai patinka darželyje, iš visų pateiktų variantų rinkosi 4 (44 tėvai), taip pat daug tėvų pažymėjo 3 variantus (38 tėvai), o 27 tyrimo dalyviai pažymėjo 5 variantus. Pasirinktų variantų, atsakant į klausimą „Kas Jūsų vaikui labiausiai patinka darželyje?", vidurkis yra 3,9.

Tėvų pasitenkinimas darželyje teikiamomis paslaugomis

Analizuojant vaikų savijautos ir tėvų pasitenkinimo darželio paslaugomis sąsajas (2 lentelė) pastebime, kad prasčiausiai darželyje jaučiasi vaikai, kurie lanko darželį iki pietų miego. Būtent šios grupės vaikų tėvų pasitenkinimas darželio teikiamomis paslaugomis taip pat yra žemiausias. Nors šiuo tyrimu nebuvo siekiama nustatyti priežastinių ryšių, tačiau šie rezultatai iš dalies patvirtina anksčiau iškeltą prielaidą, kad tėvai vaikus į darželį leidžia pusę dienos tuo atveju, kai mano, jog jų vaikai darželyje jaučiasi prastai, patiria emocinių sunkumų.

2 lentelė. *Darželį „Pilaitukas” lankančių vaikų savijautos ir jų tėvų pasitenkinimo darželio paslaugomis įvertinimas skirtingose kategorijose.*

Kategorija	*Vidutinis vaikų savijautos įvertis*	*Vidutinis tėvų pasitenkinimo įvertis*
Lanko visą dieną	4,36	4,49
Lanko pagrindinį darželį	4,28	4,44
Priešmokyklinukai	4,27	4,34
Lanko darželio filialą	4,26	4,49
Lopšelinukai	4,15	4,58
Lanko iki pietų miego	3,60	4,21

Antroje vietoje nuo galo pagal vaikų savijautą darželyje atsiduria lopšelinukai. Jų prastesnė savijauta greičiausiai susijusi su tebevykstančia adaptacija. Nepaisant vaikų savijautos, jų tėvų pasitenkinimo įvertis yra aukščiausias. Tikėtina, kad aukštas jų pasitenkinimas susijęs su tuo, jog jų vaikas gavo vietą valstybiniame darželyje, nes Pilaitės mikrorajone patekti į darželius siekia daugiau vaikų nei juose yra vietų. Iš pateiktų komentarų atsiskleidžia, kad tėvai labai gerai vertina darželyje teikiamas paslaugas, lygina jas su privačiuose darželiuose teikiamomis paslaugomis „Pilaituko” darželio naudai. Yra tėvų, kurie stebisi ir dėkoja už tai, jog darželio veikla pranoksta jų lūkesčius.

Geriausiai darželyje tėvų vertinimu jaučiasi tie vaikai, kurie lanko darželį visą dieną. Šios vaikų kategorijos tėvų pasitenkinimas yra antroje vietoje po lopšelinukų tėvų. Įdomu tai, jog nors labai nežymiai, tačiau filialuose darželį lankančių vaikų tėvų pasitenkinimas yra šiek tiek aukštesnis nei pagrindinio darželio tėvų, nors iš naujai darželį pradėsiančių lankyti vaikų tėvų administracija dažnai sulaukia prašymų vaikus perkelti iš filialo į pagrindinį darželį. Vis dėlto, šis vertinimas greičiausiai yra aukštesnis dėl to, kad filialuose yra net 3 lopšelio grupės.

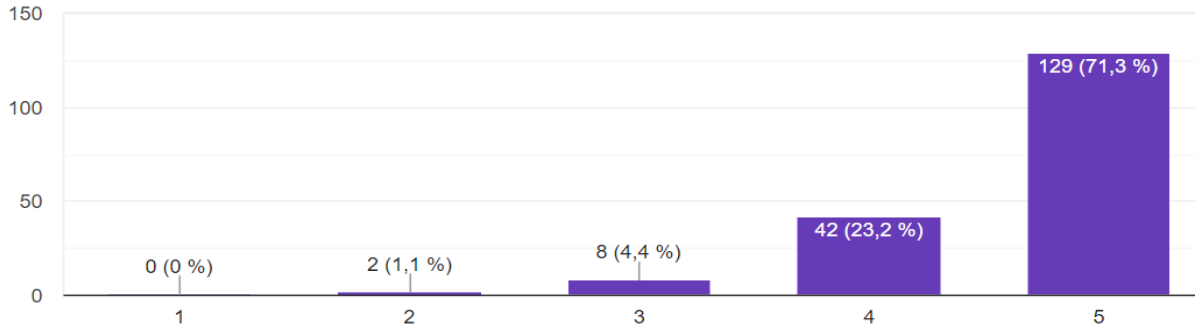

6 diagrama*. Klausimo „Ar bendrai jaučiatės patenkinta(-s), kad Jūsų vaikas lanko lopšelį-darželį „Pilaitukas"?” rezultatai („1” - visiškai nepatenkintas”, „5” - labai patenkintas).*

Net 71,3% apklausoje dalyvavusių tėvų jaučiasi labai patenkinti, kad jų vaikas lanko lopšelį-darželį „Pilaitukas”, dar beveik ketvirtadalis apklaustųjų jaučiasi patenkinti, o visiškai nepatenkintų atsakiusiųjų tarpe nėra (rezultatai pateikiami 6 diagramoje).

***3 lentelė**. Darželį „Pilaitukas" lankančių vaikų tėvų pasitenkinimo darželio paslaugomis vertinimas („1" - visiškai nepatenkintas", „5" - labai patenkintas).*

Ar jaučiatės patenkinta(-s)...	Bendras vidurkis	Pagrindinis darželis	Filialai	Visą dieną	Iki pietų	Lopšelinukai	Priešmokyklinukai
… kad Jūsų vaikas lanko lopšelį-darželį „Pilaitukas"	**4,65**	4,68	4,57	4,68	4,43	4,63	4,55
… darželio darbo laiku	**4,57**	4,54	4,63	4,54	4,76	4,65	4,87
… darželio maitinimo organizavimu vaikui	**4,26**	4,30	4,16	4,31	3,86	4,42	3,87
… darželio naudojamomis privalomomis prevencijos prieš COVID-19 priemonėmis	**4,36**	4,28	4,55	4,43	3,86	4,42	4,29
... vaiko dienotvarke darželyje	**4,61**	4,61	4,63	4,66	4,24	4,81	4,32
… vaikui teikiamu ugdymu (kasdiene ugdomąja veikla)	**4,67**	4,63	4,77	4,71	4,38	4,85	4,58
… galimybe vaikui lankyti neformaliojo ugdymo užsiėmimus (būrelius) darželyje	**4,15**	4,08	4,32	4,17	4,05	4,29	4,06
… auklėtojų suteikiamu grįžtamuoju ryšiu apie Jūsų vaiką, jo pasiekimus	**4,38**	4,35	4,43	4,41	4,14	4,56	4,32
… darželio komunikacija	**4,43**	4,45	4,38	4,46	4,14	4,60	4,23
Vidutiniškai	**4,45**	**4,44**	**4,49**	**4,49**	**4,21**	**4,58**	**4,34**

Analizuojant tyrimo duomenis pagal atskirus klausimus, pastebima, kad labiausiai tėvai patenkinti kasdiene ugdomąja veikla (4,67). Net 74% atsakiusiųjų į klausimą apie pasitenkinimą ugdymu atsakė „Labai patenkinta(-s)". Duomenys pateikti 7 diagramoje.

Kaip matome iš duomenų, pateiktų 3 lentelėje, labiausiai kasdiene ugdomąja veikla patenkinti lopšelinukų tėvai, jų vertinimų vidurkis siekia 4,85. Mažiausiai ugdomąja veikla patenkinti tėvai, kurių vaikai darželį lanko iki pietų miego (4,38). Vis dėlto, labiausiai norime atkreipti dėmesį į priešmokyklinukų grupes, nes būtent jiems aukšta ugdymo kokybė - viena esminių sąlygų, siekiant sėkmingai pasiruošti mokyklai. Nors priešmokyklinukų tėvai pagal ugdomosios veiklos vertinimą yra antri nuo galo, tačiau jų įvertinimas siekia net 4,58.

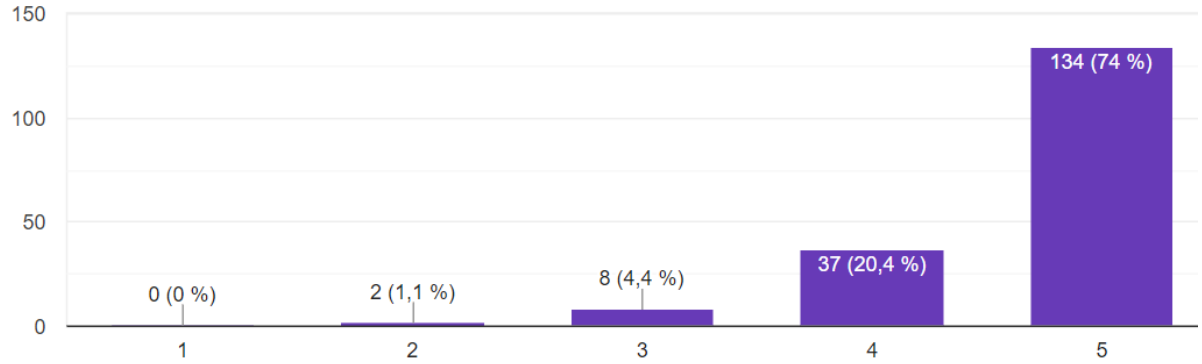

7 diagrama. *Klausimo „Ar jaučiatės patenkinta(-s) vaikui teikiamu ugdymu (kasdiene ugdomąja veikla)?" rezultatai („1" - visiškai nepatenkintas", „5" - labai patenkintas).*

Vaikų dienotvarke darželyje labai patenkinti daugiau nei 67% tėvų, o daugiau nei 27% - patenkinti (vidutinis šio klausimo įvertis - 4,61). Geriausiai vaikų dienotvarkę vertina lopšelinukų tėvai (4,81), blogiausiai - vaikų, lankančių iki pietų miego, ir priešmokyklinukų tėvai (atitinkamai 4,24 ir 4,32). Pagrindiniai nusiskundimai, susiję su vaikų dienotvarke yra apie pietų miegą: pietų miegas yra per ilgas, vaikai verčiami miegoti ar tyliai gulėti, ilgai pamiegoję pietų miego, vaikai labai ilgai neužmiega nakties miego ir pan.

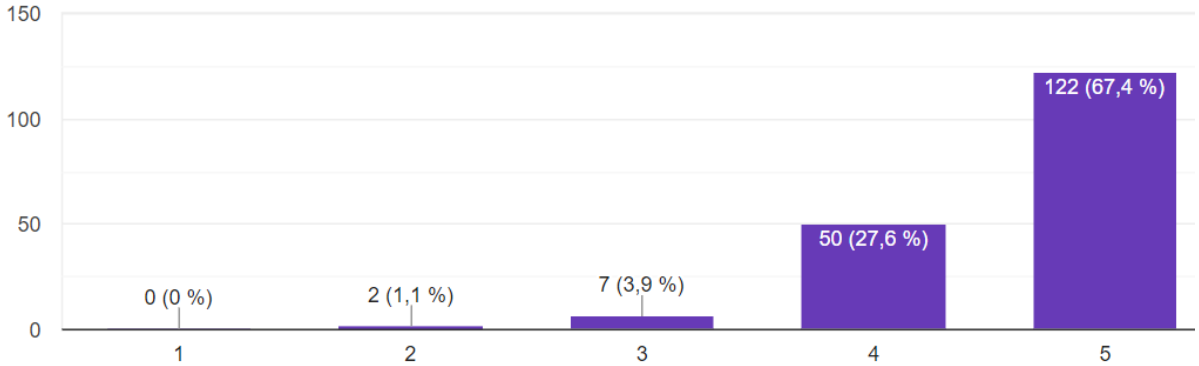

8 diagrama*. Klausimo „Ar jaučiatės patenkinta(-s) vaiko dienotvarke darželyje?" rezultatai („1" - visiškai nepatenkintas", „5" - labai patenkintas).*

Beveik 70% apklausoje dalyvavusių tėvų yra labai patenkinti darželio darbo laiku ir dar daugiau nei penktadalis yra patenkinti, tai yra iš viso daugiau nei 90% apklaustųjų (9 diagrama). Tik šiek tiek daugiau nei 2 procentai apklaustųjų jaučiasi nepatenkinti ir visiškai nepatenkinti darželio darbo laiku.

Labiausiai darželio darbo laiku patenkinti priešmokyklinukų tėvai (4,87), taip pat vaikų, lankančių darželį pusę dienos, tėvai (4,76). Vis dėlto, svarbu pažymėti, kad net grupių, kurios prasčiau vertina darželio darbo laiką įvertis viršija 4,5 (bendras visų atsakiusiųjų vidurkis - 4,57).

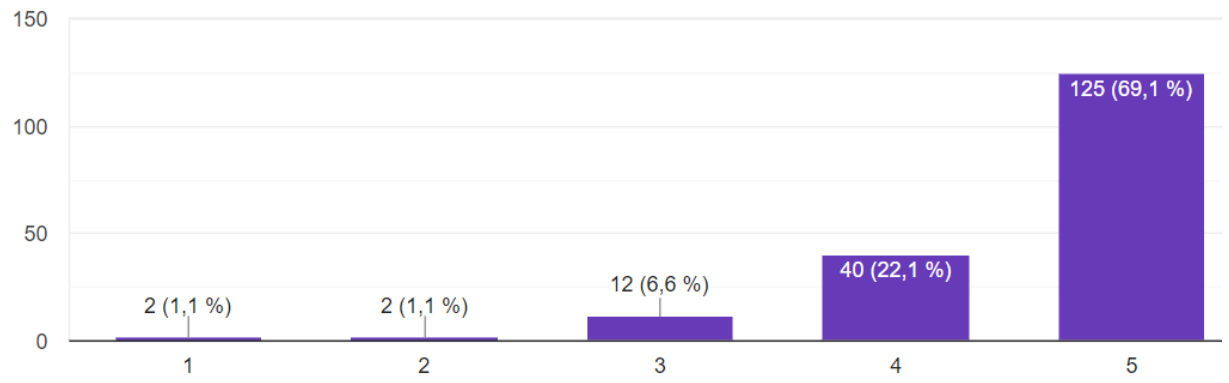

9 diagrama. *Klausimo „Ar jaučiatės patenkinta(-s) darželio darbo laiku?" rezultatai („1" - visiškai nepatenkintas", „5" - labai patenkintas).*

Darželio komunikacija tyrimo dalyvių yra vertinama šiek tiek geriau nei auklėtojų suteikiamas grįžtamasis ryšys apie vaiką ir jo pasiekimus, nors skirtumas yra labai nežymus (vidutiniškai 4,43 ir 4,38). Darželio komunikacija labai patenkinti jaučiasi 58 % tyrime dalyvavusių tėvų, patenkinti - beveik 30 % (10 diagrama). Šiek tiek daugiau nei 2 % jaučiasi nepatekinti ir visiškai nepatenkinti darželio komunikacija.

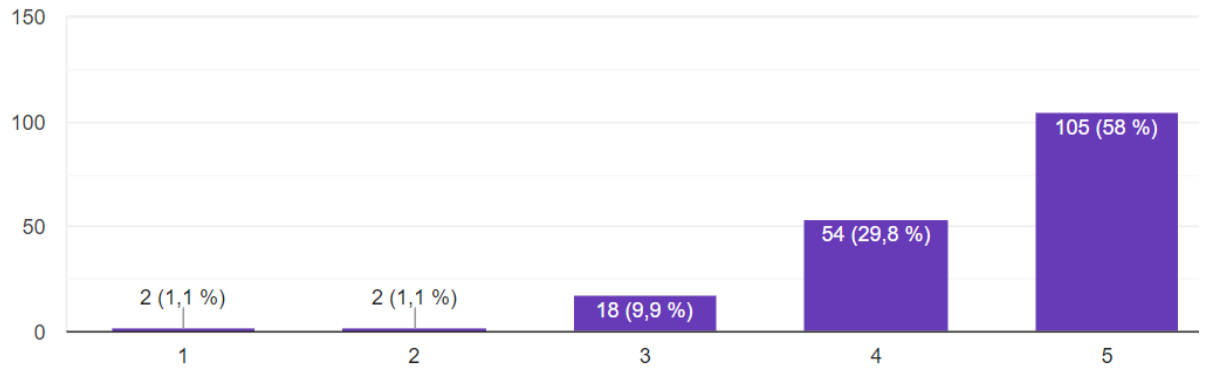

10 diagrama. *Klausimo „Ar jaučiatės patenkinta(-s) darželio komunikacija?" rezultatai („1" - visiškai nepatenkintas", „5" - labai patenkintas).*

Analizuojant atskiras kategorijas (3 lentelė) pastebime, kad darželio komunikacija labiausiai patenkinti lopšelinukų (4,6), visą dieną lankančių vaikų (4,46) ir pagrindinį darželį lankančių vaikų tėvai (4,45). Vyraujantys komentarai apie darželio komunikaciją teigiami, daugiausia susiję su tuo, jog pakankamai informacijos suteikia auklėtojos, pateikiama „Facebook" grupėse ir gaunama kitais kanalais (elektroniniu paštu, telefonu). Neigiami komentarai buvo pavieniai, tačiau gana vertingi - pasak apklaustųjų trūksta informacijos apie auklėtojų kaitą, apie jų nebuvimą ir pavadavimą.

Auklėtojų suteikiamu grįžtamuoju ryšiu apie vaiką labai patenkinti jaučiasi 58 % apklaustųjų, patenkinti - 27%, o nepatenkintų ir visiškai nepatenkintų - beveik 4 % (11 diagrama). Labiausiai grįžtamuoju ryšiu patenkinti jaučiasi lopšelinukų ir darželio filialus lankančių vaikų tėvai, atitinkamai 4,56 ir 4,43. Svarbu paminėti, kad iš 5 grupių, kurias vaikai lanko filialuose, 3 grupės yra lopšelinukų. Tikėtina, jog lopšelinukų tėvų pasitenkinimas auklėtojų suteikiamu grįžtamuoju ryšiu didesnis, nes kol vaikai adaptuojasi, patys tėvai dažnai rodo daugiau iniciatyvos klausdami apie vaiko savijautą, elgesį ir pan., taigi jiems kasdien suteikiamas grįžtamasis ryšys. Vis

dėlto, svarbu neatmesti ir to, kad filialų pastatai yra mažesni, todėl tiesioginis auklėtojų ir tėvų kontaktas gali būti paprasčiau pasiekiamas, taigi ir dažnesnis.

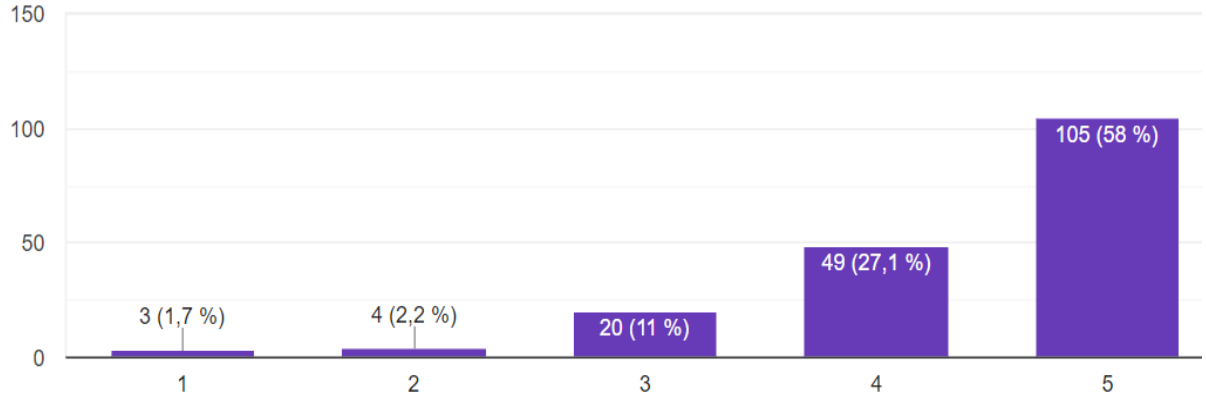

***11 diagrama**. Klausimo „Ar jaučiatės patenkinta(-s) auklėtojų suteikiamu grįžtamuoju ryšiu apie Jūsų vaiką, jo pasiekimus?" rezultatai („1" - visiškai nepatenkintas", „5" - labai patenkintas).*

Vyraujantys komentarai apie auklėtojų suteikiamą grįžtamąjį ryšį yra teigiami, tėvai dėkoja pedagogėms už suteikiamą išsamią informaciją tiek gyvai, tiek „Facebook" grupėse. Vis dėlto, verta atkreipti dėmesį ir į kelis pasikartojančius neigiamus komentarus, kuriuose išsakoma, kad tėvams trūksta „gyvo" pabendravimo su auklėtojomis, reguliarių susitikimų su jomis, platesnio vaikų pasiekimų ir sunkumų aptarimo; tėvai norėtų gauti daugiau informacijos konkrečiai apie savo vaiką, o ne visos grupės veiklą; tėvai norėtų, kad būtų suteikiama informacija ne tik tuomet, kai nutinka kažkas blogo, tačiau ir ką išmoko, pasiekė jų vaikas; vienas apklaustasis pastebėjo, kad grupės auklėtojos nekomunikuoja tarpusavyje, apie tą patį vaiką pateikia skirtingą informaciją. Dauguma neigiamų komentarų yra susiję su pandemine situacija šalyje ir dėl to taikomomis prevencinėmis priemonėmis, tą dažnai įvardijo ir patys tėvai, teigdami, kad kai galėdavo ateiti į grupę, daug išsamiau pasikalbėdavo su auklėtojomis, jausdavo tvirtesnį ryšį su jomis, daugiau žinodavo apie savo vaiko pasiekimus ir sunkumus.

Dauguma tėvų darželio naudojamas privalomas prevencijos prieš COVID-19 priemones vertina pozityviai. Kaip matome 12 diagramoje, 84% apklaustųjų yra patenkinti arba labai patenkinti taikomomis prevencijos priemonėmis. Vyraujantys komentarai taip pat teigiami arba neutralūs, išskyrus pasikartojančius komentarus dėl ribojamo tėvų patekimo į darželio patalpas ir kosėjančių bei sloguojančių vaikų priėmimo į grupę. Komentavusių tėvų teigimu, ribotas patekimas į darželio patalpas apsunkina situaciją, nes tėvai neturi galimybės patikrinti daiktų, atsarginių rūbelių spintelėse. Daugumai tėvų sunku suprasti ribojimo prasmę, nes vaikai gyvena kartu su tėvais ir „dalinasi" virusais ir bakterijomis namuose, taigi bet kokiu atveju, jei šeimoje užsikrečiama liga, vaikas ir pats ją gali atnešti į grupę. Dėl sloguojančių ir kosėjančių vaikų priėmimo į grupę, dalis tėvų norėtų griežtesnės darželio pozicijos, teigdami, kad tokių vaikų prašoma nevesti į darželį, tačiau jie vis tiek priimami.

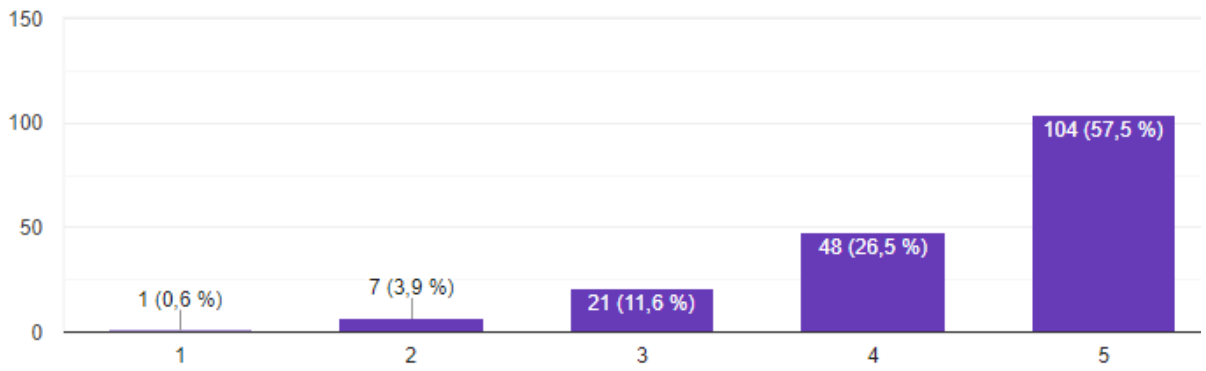

12 diagrama. *Klausimo „Ar jaučiatės patenkinta(-s) darželio naudojamomis privalomomis prevencijos prieš COVID-19 priemonėmis (paviršių tyrimai, ribotas tėvų patekimas į darželio patalpas ir t.t.)?" rezultatai („1" - visiškai nepatenkintas", „5" - labai patenkintas).*

Analizuojant atsakymus pagal skirtingas kategorijas, pastebime, kad mažiausiai prevencijos priemonėmis patenkinti tie tėvai, kurių vaikai lanko darželį iki pietų miego, jų atsakymų vidurkis 3,86 (3 lentelė). Atsižvelgiant į šios grupės vaikų savijautos vertinimą, galime kelti prielaidą, kad šiems vaikams sunkiau sekasi atsiskirti nuo tėvų, jie dažniau verkia atsisveikindami, taigi tėvams norisi juos palydėti į grupę, jie tiki, kad tuomet su vaiku atsisveikinti būtų lengviau, vaikas jaustųsi saugesnis. Geriausiai darželio taikomas prevencijos priemones vertina tie tėvai, kurių vaikai lanko darželio filialus (4,55). Šiuos rezultatus taip pat iš dalies galima paaiškinti darželio patalpų dydžiu: filialai yra kur kas mažesni, grupės gerokai arčiau, lengviau pasiekiamos.

Maitinimo organizavimu patenkinti ir labai patenkinti jaučiasi dauguma atsakiusiųjų į tyrimo klausimus (iš viso daugiau nei 86 %), tačiau čia yra didesnė ir nepatenkintųjų dalis (5 %). Vidutinis tėvų pasitenkinimas maitinimo organizavimu – 4,26.

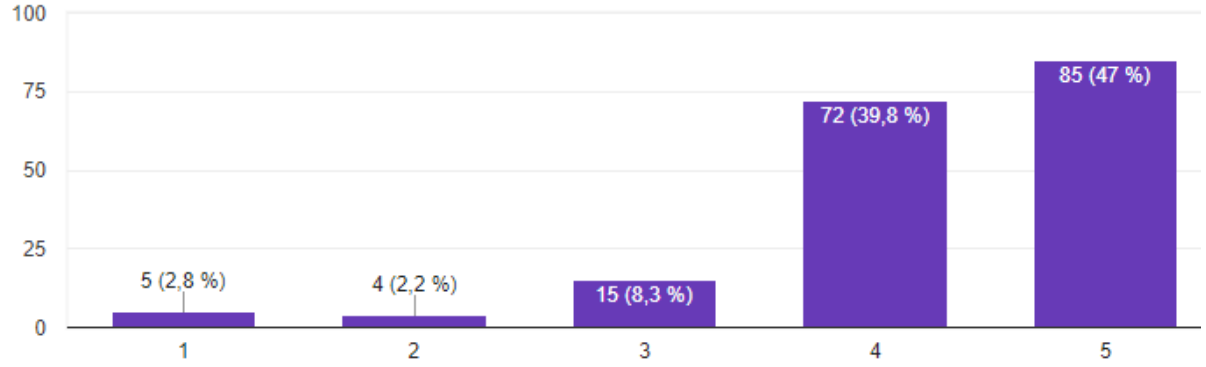

13 diagrama. *Klausimo „Ar jaučiatės patenkinta(-s) darželio maitinimo organizavimu vaikui?" rezultatai („1" - visiškai nepatenkintas", „5" - labai patenkintas).*

Mažiausiai maitinimo organizavimu patenkinti tėvai, kurių vaikai lanko darželį pusę dienos bei priešmokyklinukų tėvai: atitinkamai 3,86 ir 3,87. Labiausiai maitinimo organizavimu patenkinti lopšelinukų tėvai, jų vidutinis maitinimo vertinimas - 4,42 (3 lentelė).

Iš visų sričių prasčiausiai tėvai vertina galimybę lankyti neformaliojo ugdymo užsiėmimus (būrelius) darželyje. Vis dėlto, svarbu atkreipti dėmesį, kad vidutinis neformalaus ugdymo užsiėmimų įvertinimas viršija 4, tai yra vidutiniškai tėvai ir šią sritį vertina pozityviai. Kaip matome

14 diagramoje, šiek tiek daugiau nei pusė apklausoje dalyvavusių tėvų yra labai patenkinti galimybe vaikams lankyti būrelius darželyje, beveik 19 % jaučiasi nei patenkinti, nei nepatenkinti ir 5 % - visiškai nepatenkinti neformaliu ugdymu darželyje.

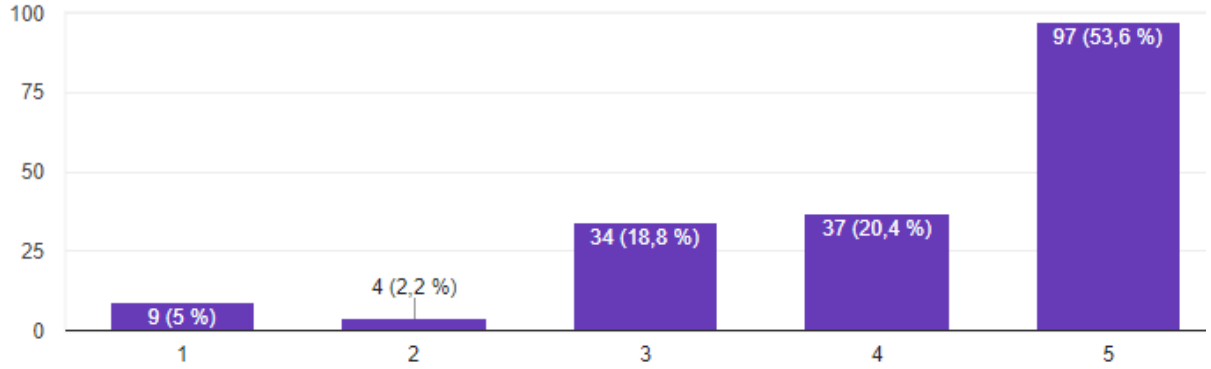

14 diagrama. *Klausimo „Ar jaučiatės patenkinta(-s) galimybe vaikui lankyti neformaliojo ugdymo užsiėmimus (būrelius) darželyje?" rezultatai („1" - visiškai nepatenkintas", „5" - labai patenkintas).*

Komentarų skiltyje daugiausiai tėvai išreiškė nepasitenkinimą per mažu būrelių pasirinkimu ir tuo, jog neturi galimybės lankyti pasirinktų būrelių, nes nesusidarė pakankamas vaikų skaičius grupėje. Vis dėlto, dauguma tėvų patys susieja šiek tiek pasikeitusią būrelių organizavimo tvarką su prevencinėmis priemonėmis prieš COVID-19. Tarp pasisakiusiųjų apie neformalaus ugdymo organizavimą darželyje buvo daug lopšelinukų tėvų, kurių vaikams dėl amžiaus būreliai nėra siūlomi ir nevyksta.

Analizuojant tėvų atsakymus į klausimą, ką jie patys, kaip ugdytinių tėvai, labiausiai vertina darželyje, išryškėja keli dažniausiai pasirenkami atsakymai (15 diagrama).

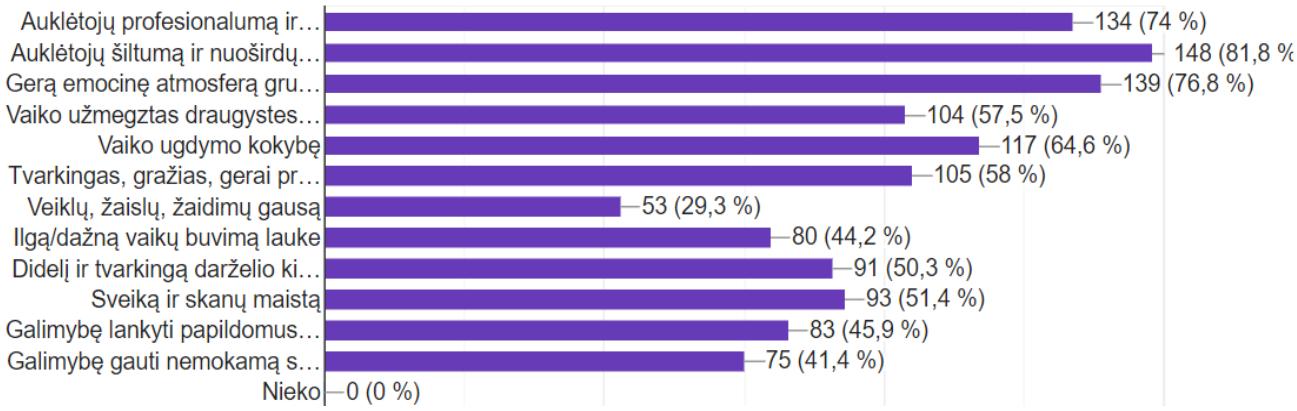

15 diagrama*. Klausimo „Ką Jūs, kaip darželio ugdytinio mama/tėtis, labiausiai vertinate darželyje?" rezultatai.*

Beveik 82% tyrimo dalyvių atsakė, kad jie labiausiai vertina auklėtojų šiltumą ir nuoširdų rūpinimąsi vaikais. Taip pat labai dažnai tėvai rinkosi atsakymo variantus „Gerą emocinę atmosferą grupėje" (76,8%) bei „Auklėtojų profesionalumą ir kompetenciją" (74%). Dar kelis atsakymo variantus rinkosi daugiau nei pusė tyrime dalyvavusių tėvų: vaikų ugdymo kokybę (pasirinko 64,6%), tvarkingas, gražias, gerai pritaikytas darželio patalpas (58%), vaiko užmegztas draugystes,

ugdomas bendravimo kompetencijas (57,5%), sveiką ir skanų maistą (51,4%) bei didelį ir tvarkingą darželio kiemą (50,3%).

Iš pačių tėvų įvardintų variantų 2 kartus buvo paminėta tvarka/švara, vienas tyrimo dalyvis įvardijo, kad vertina atvirą auklėtojų pokalbį apie vaiką su jo tėvais, dar vienas dalyvis įvardino, kad labiausiai vertina viso kolektyvo motyvaciją kurti puikų valstybinį darželį.

Kaip matome 16 diagramoje, daugiausiai tėvų, atsakydami į klausimą, ką jie, kaip ugdytinių tėvai labiausiai vertina darželyje pažymėjo net 5 atsakymų variantus. Taip pat daug tėvų pasirinko 6, 7 ir 10 atsakymų variantų. o 16 tyrimo dalyvių (beveik 9 %) pažymėjo visus pasiūlytus variantus.

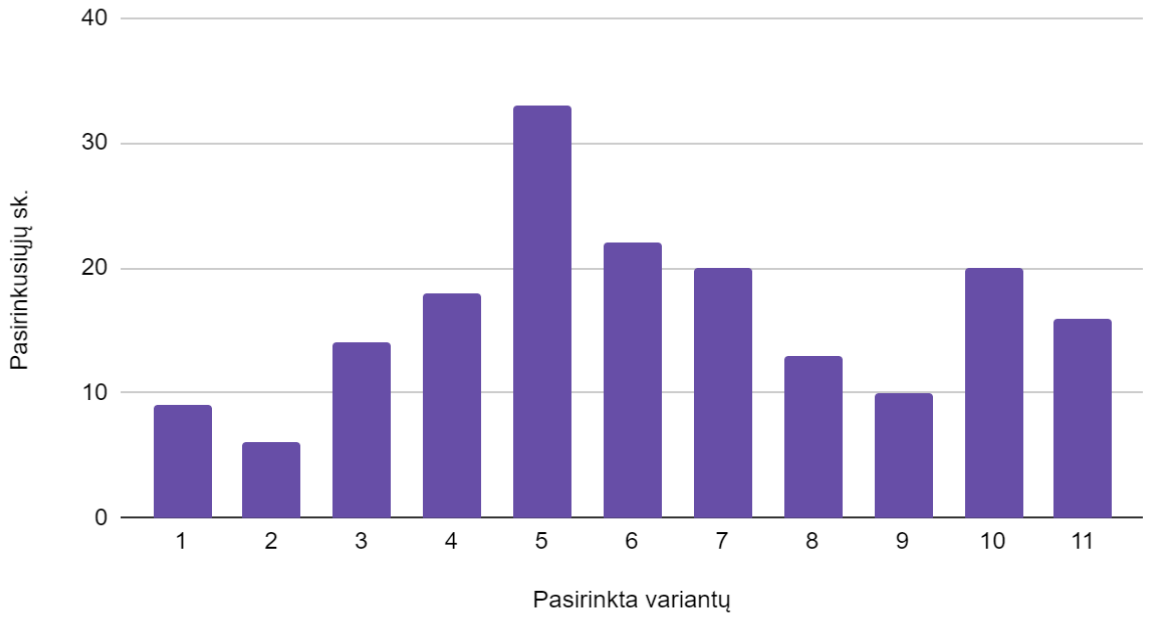

16 diagrama. *Klausimo „Ką Jūs, kaip darželio ugdytinio mama/tėtis, labiausiai vertinate darželyje?" tyrimo dalyvių pasirinktų variantų skaičius.*

Atsižvelgiant į gana didelį tyrimo dalyvių pasirinktų variantų skaičių, atsakant į klausimą, ką jie labiausiai vertina darželyje, galime kelti prielaidą, kad dauguma tėvų iš esmės gerai vertina ir jaučiasi patenkinti didele dalimi darželio veiklos sričių. Taip pat džiugina, kad nebuvo nei vieno tyrimo dalyvio, kuris nepasirinko nei vieno atsakymo varianto arba pasirinko variantą „nieko".

Išvados

Apžvelgdami Vilniaus lopšelį-darželį „Pilaitukas” lankančių vaikų emocinės savijautos ir jų tėvų pasitenkinimo teikiamomis paslaugomis tyrimo rezultatus, galime daryti tokias išvadas:

1. Tyrime dalyvavo beveik pusė ugdytinių tėvų. Aktyvumas grupėse svyravo nuo 4 iki 17 respondentų kiekvienoje grupėje.
2. Subjektyviu tėvų vertinimu, vaikų emocinė savijauta darželyje yra gera (vidutinis vertinimas 4,28). Geriausiai darželyje jaučiasi jį visą dieną lankantys vaikai (vidutinis vertinimas 4,36), prasčiausiai jaučiasi darželį iki pietų miego lankantys vaikai (vidutinis vertinimas 3,6).
3. Tėvų vertinimu, darželyje vaikams labiausiai patinka ugdomosios veiklos (pasirinko 66,3% apklaustųjų), auklėtojos (65,2%) ir buvimas lauke (60,8%). Kitus variantus, išskyrus papildomus būrelius, taip pat pasirinko daugiau nei pusė respondentų. Visus 7 pateiktus variantus pasirinko beveik 10% tyrime dalyvavusių tėvų.
4. Didžioji dauguma tėvų apskritai jaučiasi labai patenkinti, kad jų vaikas lanko lopšelį-darželį „Pilaitukas” (71,3% - labai patenkinti, dar 23,2% - patenkinti).
5. Tėvai jaučiasi labiausiai patenkinti vaikams teikiama kasdiene ugdomąja veikla (vidutinis vertinimas 4,67), vaikų dienotvarke darželyje (4,61) ir darželio darbo laiku (4,57). Tyrime dalyvavę tėvai mažiausiai patenkinti prevencinių priemonių prieš COVID-19 taikymu, maitinimo organizavimu ir neformaliojo ugdymo užsiėmimų organizavimu darželyje.
6. Tėvai darželyje labiausiai vertina auklėtojų šiltumą ir nuoširdų rūpinimąsi vaikais (pasirinko 81,8%), gerą emocinę atmosferą grupėje (76,8%) bei auklėtojų profesionalumą ir kompetenciją (74%). Beveik 9% tyrime dalyvavusių tėvų pasirinko visus 11 pateiktų atsakymų variantų.
7. Apie švietimo pagalbos specialistų teikiamą pagalbą pasisakė 18% tyrime dalyvavusių tėvų. Apie specialistų veiklą neigiamų atsiliepimų nėra, tačiau vienas iš dalyvių teigė, jog nežinojo, kad darželyje galima gauti specialistų pagalbą.
8. Analizuojant neigiamus tėvų pateiktus komentarus, galima išskirti 3 pasikartojančias temas:
    - *vykdoma ligų prevencija darželyje:* dalis tėvų yra nepatenkinti ribojamu jų patekimu į darželio patalpas, taip pat yra tėvų, kurie nepatenkinti dėl sloguojančių ir kosėjančių vaikų priėmimo į darželį;
    - *maitinimo organizavimas darželyje:* dalis tėvų jaučiasi nepatenkinti, nes nežino, ką ir kiek valgo jų vaikas. Keli tėvai išsakė, jog vaikas išvis nevalgo darželio maisto;
    - *neformaliojo ugdymo organizavimas darželyje:* dalis tėvų jaučiasi nusivylę, kad vaikai negali lankyti pasirinktų būrelių, nes jų grupėje nesusidarė pakankamas norinčių lankyti vaikų skaičius, kitų tėvų manymu, reikėtų didesnės būrelių įvairovės.

Rekomendacijos

Tyrimo rezultatai atskleidžia, kad didžiosios daugumos „Pilaituko" ugdytinių emocinė būsena jų tėvų vertinimu yra gera arba labai gera, vaikai pozityviai kalba apie darželį ir gana noriai į jį eina. Didžioji dauguma ugdytinių tėvų jaučiasi patenkinti darželio veikla ir teikiamomis paslaugomis. Vis dėlto, atsižvelgiant į pateiktus tėvų komentarus, galime išskirti 3 sritis, į kurias vertėtų atkreipti daugiau dėmesio, tobulinant darželio veiklą:

1. *Ligų prevencija darželyje:*
    a. Užkrečiamų ligų simptomų turinčių vaikų vedimas į darželį visuomet buvo aktuali problema, tačiau sparčiai plintant Covid-19 infekcijai, šis klausimas tapo dar reikšmingesnis. Atsižvelgiant į Lietuvoje galiojančius teisės aktus, šios problemos sprendimas daugiausiai susijęs su ugdytinių tėvų atsakingumo ir sąmoningumo didinimu. Nors nėra daug vaikų, kurie atvedami į darželį su užkrečiamų ligų simptomais, tačiau šis klausimas svarbus, nes kyla rizika staiga užkrėsti dar keliolika tą pačią grupę lankančių vaikų. Siekiant kuo labiau sumažinti sloguojančių ir kosėjančių vaikų patekimą į darželį, rekomenduojame:
        - Sveikatos priežiūros specialistei parengti ir darželio tinklapyje patalpinti informacinį pranešimą tėvams, skatinantį ir ugdantį atsakingą požiūrį į vaikų sveikatą.
        - Darželio darbuotojų susirinkimo metu pedagogėms pakartotinai priminti algoritmą, kaip elgtis, jei į darželį atvedamas simptomų turintis vaikas: pirmiausia kreiptis į vaiko tėvus, o jiems atsisakius kuo skubiau pasiimti vaiką iš darželio, kreiptis į visuomenės sveikatos priežiūros specialistę, kuri apžiūrėjusi vaiką, esant poreikiui, pati susisieks su jo tėvais.
        - Visoms pedagogėms kiekvieno susirinkimo su tėvais metu aptarti vaikų sveikatos klausimus: priminti tėvams stebėti savo vaikų sveikatą ir pastebėjus užkrečiamų ligų simptomus nevesti vaikų į darželį, skatinti juos elgtis atsakingai.
    b. Prevencinių priemonių prieš COVID-19 infekcijos plitimą taikymas (viena iš jų - ribotas tėvų patekimas į darželio patalpas) yra nustatytas valstybės institucijų, taigi privalomas. Nepaisant dalies tėvų nepasitenkinimo šiomis priemonėmis, jos vertinamos kaip veiksmingos valdant infekcijos plitimą ir toliau turi būti taikomos. Vis dėlto, atkreipiame dėmesį, kad šios priemonės taikomos laikinai ir pandemijai pasibaigus, tėvų patekimas į darželio patalpas nebebus ribojamas.
2. *Maitinimo organizavimas darželyje:*
    a. Siekiant tinkamai informuoti tėvus apie vaikams patiekiamą maistą, rekomenduojame:
        - darželio darbuotojų susirinkimo metu pakartotinai priminti auklėtojoms kiekvieną pirmadienį siųsti tėvams visos savaitės vaikų meniu;
        - parengti vaikų valgomų patiekalų nuotraukas ir jas, kartu su 3 savaičių (15 dienų) vaikų meniu patalpinti darželio internetiniame puslapyje;

- darželio dietistei parengti ir darželio tinklapyje patalpinti naudingos informacijos sveikos ir subalansuotos mitybos klausimais.

b. Siekiant išsiaiškinti, ar darželyje vaikams yra patiekiama patiekalų, kurių didelis kiekis yra nesuvalgomas ir išmetamas, rekomenduojama papildomai apklausti auklėtojų padėjėjas apie vaikų mėgstamus ir nemėgstamus patiekalus, po maitinimo išmetamo maisto kiekius. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus, esant poreikiui, koreguoti vaikų meniu.

3. *Neformalaus ugdymo užsiėmimai darželyje:*

a. Ugdytinių tėvai daugiausiai nepasitenkinimo išsakė dėl nesusidariusių papildomų būrelių grupių, tai yra, nepaisant to, kad vaikas pasirinko lankyti tam tikrą būrelį, jis negali to daryti, jei jo grupėje nebuvo pakankamai tą patį būrelį pasirinkusių vaikų. Ši situacija susidarė dėl Covid-19 plitimo valdymo, tai yra, dėl taikomos tarpgrupinės izoliacijos. Kaip buvo minėta anksčiau, valstybės lygiu nustatytų prevencinių priemonių prieš COVID-19 infekcijos plitimą taikymas yra privalomas. Vis dėlto, atkreipiame dėmesį, kad šios priemonės taikomos laikinai, o pasibaigus pandemijai visi vaikai vėl galės lankyti savo pasirinktus būrelius.

b. Buvo tėvų, kurie išsakė, kad norėtų didesnės būrelių įvairovės. Šiuo metu darželyje vyksta krepšinio, futbolo, keramikos, anglų kalbos, sceninės raiškos ir „Mažojo tyrinėtojo" būreliai, tai yra, būreliai apima tiek fizinio, tiek meninio, tiek kognityvinių gebėjimų ugdymo spektrą. Nors šiuo metu papildomos veiklos darželyje yra ribojamos tiek Covid-19 pandemijos valdymo priemonių, tiek su tuo susijusio laiko ir patalpų trūkumo, tačiau žvelgiant į ateities perspektyvą, rekomenduojame pedagogėms ir ugdytinių tėvams dalyvauti neformalaus ugdymo organizavimo procese aktyviai siūlant bei renkant informaciją apie vaikų pageidaujamus lankyti būrelius, kad vėliau ugdytinių norai ir poreikiai būtų kuo geriau atliepti organizuojant neformaliojo ugdymo užsiėmimus darželyje.